

**GEMEENTE
DOESBURG**

Evaluatie Uitvoeringsagenda Routekaart Energieneutraal 2023-2026

Van	Benjamin Veuger
Datum	14 augustus 2023

Inhoud

1	Inleiding	3
2	Ontwikkelingen in de energietransitie	4
3	Energieambities 2030 en 2050	6
3.1	Doelen	6
4	Focus op Bewustzijn en eigenaarschap, Energiebesparing en Duurzame warmte.....	9
4.1	Inleiding	9
4.2	Energiebesparing in cijfers	9
4.3	Terugblik op het afgelopen halfjaar	10
4.4	Vooruitblik naar het komende halfjaar	11
5	Energieopwekking	14
5.1	Inleiding	14
5.2	Voortgang duurzame energieopwekking	14
6	Duurzame mobiliteit.....	17
6.1	Inleiding	17
6.2	Elektrische auto	17
6.3	Fiets of e-bike	18
7	Regionale samenwerking.....	19
7.1	Inleiding	19
7.2	Energiecoöperatie DoesWatt.....	19
7.3	Energieloket Achterhoek	19
7.4	Elektriciteitsnet en Liander.....	20
7.5	Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen.....	20
7.6	Woonservice IJsselland	21
8	Conclusie.....	22

1 Inleiding

In januari 2023 heeft het college de geactualiseerde Uitvoeringsagenda Routekaart Energieneutraal 2023-2026 vastgesteld en heeft de gemeenteraad hierover geïnformeerd. Onderdeel van de uitvoeringsagenda is het tweejaarlijks organiseren van een informatiesessie voor de gemeenteraad over de voortgang van de routekaart en over specifieke onderwerpen die actueel zijn.

Dit document vormt de eerste evaluatie van de Uitvoeringsagenda Routekaart Energieneutraal 2023-2026.

De lopende en komende acties en maatregelen in de energietransitie van Doesburg zullen worden toegelicht en de voortgang op de doelen in de routekaart komt aan bod. Dit rapport is opgebouwd volgens de 6 werklijnen uit de Routekaart Energieneutraal Doesburg 2050:

Werklijn 1: Bewustzijn en eigenaarschap

Werklijn 2: Energiebesparing

Werklijn 3: Energieopwekking

Werklijn 4: Duurzame warmte

Werklijn 5: Duurzame mobiliteit

Werklijn 6: Regionale samenwerking

De focus ligt daarbij op werklijn 1, bewustzijn en eigenaarschap, werklijn 2, energiebesparing en werklijn 4, duurzame warmte.

Op basis van de voortgang van de werklijnen stellen we onze koers bij en bepalen we de acties die het komende halfjaar nodig zijn.

2 Ontwikkelingen in de energietransitie

Deze evaluatie is een terugblik op de energietransitie over het afgelopen halfjaar, februari tot augustus 2023, en een vooruitblik op de ontwikkelingen van september 2023 tot en met februari 2024.

De periode 2018-2022 stond vooral in het teken van het opstellen van beleid in samenspraak met verschillende partners. In deze periode hebben we de Transitievisie Warmte opgesteld om richting te geven aan hoe we woningen en gebouwen in Doesburg in de toekomst duurzaam kunnen verwarmen. Daarnaast hebben een laadvisie opgesteld om invulling te geven aan de verwachte sterke groei aan elektrische voertuigen en hebben we gewerkt aan het opstellen van het afwegingskader 'Visie op grootschalige zonne-energie'.

In 2023 hebben we de vertaling gemaakt van beleid naar uitvoering. Zo zetten we het traject 'Bespaarhulp aan Huis' in 2023 voort. In dit traject kan een inwoner een energiecoach op bezoek krijgen die meekijkt hoe energie in de woning bespaard kan worden met kleine maatregelen.

We breiden deze regeling in 2023 verder uit met een witgoedregeling. De energiecoach die langskomt kan dan eveneens kijken of er verouderd witgoed aanwezig is in een woning. Wanneer dit het geval is, komt het huishouden in aanmerking voor een voucher voor een nieuwe energiezuinige koelkast, vriezer of wasmachine. Daarnaast kan het huishouden nog steeds gebruikmaken van de bon voor kleine energiebesparende maatregelen.

Voor de financiering van verduurzamingsmaatregelen aan een woning, kan een huishouden de Toekomstbestendig Wonen Lening aanvragen. Deze lening loopt van 2019 tot heden. In deze periode zijn er circa 25 leningen per jaar aangevraagd voor verduurzaming of het levensloopbestendig maken van een woning.

Ook in de binnenstad creëren we bewustwording. In juni 2023 is er een expositie geweest in de burgerzaal van het Stadhuis waar monumenteigenaren hun vragen konden stellen over verduurzaming van hun woning en advies kregen voor vervolgstappen. De tijdelijke expositie werd verzorgd door de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed (RCE).

Vanuit de gemeente was er in dagdelen een servicedesk aanwezig om vragen te beantwoorden of advies te geven. Ook de monumentenvereniging droeg haar steentje bij aan de organisatie en uitvoering van de expositie.

In 2023 en begin 2024 willen we de verduurzaming onder binnenstadsbewoners verder faciliteren door hier regelmatig aandacht aan te geven met maatregelen en acties. We onderzoeken momenteel de mogelijkheid om een in monumenten gespecialiseerde energieadviseur in te zetten.

In het najaar van 2023 zetten we grotere stappen in de energietransitie. Vanuit het Rijk zijn er subsidies beschikbaar gesteld die het mogelijk maken om aan de slag te gaan met de isolatie van woningen met een energielabel D of lager. De focus ligt daarbij op het verminderen van energieverbruik door isolatie, waar mogelijk op de overstap naar duurzame warmte door bijvoorbeeld (hybride) warmtepompen. De subsidies zijn bedoeld als een cofinanciering naast de gemeentelijke financiële bijdragen.

Twee programma's die vanaf het najaar 2023 gaan lopen zijn het Nationaal Isolatie Programma (NIP) en de gewijzigde aanpak voor PAW de Ooi die zich focust op energiebesparing door woningisolatie en individuele maatregelen die nodig zijn om aardgasvrij te worden.

De uitvoeringsmiddelen voor klimaat- en energiebeleid die Doesburg heeft ontvangen, zorgen voor wat speelruimte om de energietransitie te blijven borgen. De middelen zijn bedoeld om extra capaciteit en kennis in te huren. Echter, voor deze middelen zijn we al te zeer afhankelijk van het Rijk. Daarnaast zijn de uitvoeringsmiddelen al snel volledig bestemd voor de programma's voor isolatie en tegen energiearmoede die lopen of gaan lopen.

De beschikbare structurele ambtelijke capaciteit is daarentegen niet toegenomen. Momenteel is slechts 1.5 fte structureel beschikbaar voor de energietransitie. Dit betekent dat we niet alle doelen uit de Routekaart en bijbehorende uitvoeringsagenda uit kunnen voeren en we keuzes moeten maken.

De structurele onderbezetting valt op in relatie tot de studie van de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB)¹ waarin de verwachte uitvoeringskosten van het klimaatakkoord voor kleine gemeenten geraamd worden op 8-9 extra fte aan capaciteit en gemiddelde kosten oplopend van €350.000 tot €550.000 jaarlijks.

¹ [Raad voor het Openbaar Bestuur - Uitvoeringskosten van het Klimaatakkoord voor decentrale overheden in 2022 - 2030](#)

3 Energieambities 2030 en 2050

3.1 Doelen

In de Routekaart Energieneutraal Doesburg 2050, vastgesteld in 2018, heeft de raad de ambitie uitgesproken om in 2050 energieneutraal te zijn. Deze ambitie komt niet uit de lucht vallen, maar is in lijn met de afgesproken landelijke doelen uit het Klimaatakkoord. Het Klimaatakkoord is de Nederlandse vertaling van de overkoepelende mondiale en EU-ambities om klimaatneutraal te zijn in 2050.

Van de EU naar de stad Doesburg betekent dit we alle energie die we verbruiken als gemeente, duurzaam opwekken. De hoofdbronnen daarvoor zijn zon en wind. Dit betekent overigens niet dat alle duurzame opwek binnen de gemeentegrenzen gerealiseerd moet worden.

In de routekaart ligt een belangrijke mijlpaal in 2030. In dat jaar hebben we het energieverbruik teruggebracht tot 599 Terajoule, wekken we 242 Terajoule energie duurzaam op en staan er 215 laadpalen in gemeente Doesburg.

Om dit tussendoel te halen is een versnelling nodig van de energietransitie. Dit ambitieuze doel vraagt van ons een structurele aanpak en grootschaliger acties en maatregelen.

3.1.1 Kansen en uitdagingen

Doesburg is onderdeel van de Groene Metropoolregio (GMR) Arnhem-Nijmegen en de Regionale Energie Strategie (RES) regio Arnhem-Nijmegen. Hiertoe heeft de raad in het verleden besloten. In deze regio wordt kennis gedeeld en worden overkoepelende thema's, zoals energie en circulariteit, gezamenlijk opgepakt. De huidige beperkte structurele capaciteit maakt het lastig om de ontwikkelingen in de GMR bij te blijven benen en onze bijdrage te leveren.

Voor de verduurzaming van de gebouwde omgeving vinden we onze partner in Energieloket Achterhoek (onderdeel van de AGEM). Energieloket Achterhoek voorziet inwoners bij de aangesloten Achterhoekse gemeenten van hulp, advies en begeleiding bij alles rond energie en verduurzaming. Het Energieloket heeft een klantenservice die vijf dagen per week beschikbaar is voor vragen over verduurzaming. Vanuit het energieloket wordt een standaard aanbod aan inwoners van gemeente Doesburg geboden, zoals een telefonisch gesprek of woningverbeterplan.

Daarnaast voeren we samen met Energieloket Achterhoek specifieke programma's uit voor energiebesparing, zoals Bespaarhulp aan Huis, waaronder de witgoedregeling, en in de toekomst het Nationaal Isolatieprogramma en de nieuwe aanpak voor wijk De Ooi.

Als gemeente houden we de regierol en maken we duidelijke afspraken met het energieloket. In de regio is geen volwaardig alternatief te vinden voor en partner als Energieloket Achterhoek. We zoeken ook naar een structurele samenwerking met Energieloket Achterhoek.

Hoewel de samenwerking met andere partijen ons veel oplevert, vormt de beperkte structurele ambtelijke capaciteit een uitdaging die de borging van de energietransitie en het behalen van de doelen in het geding kan brengen.

Een andere uitdaging is de duurzame opwek van energie. We moeten de opwekking van duurzame energie versnellen als we het doel van 2030, van 242 Terajoule, willen behalen.

Nu het afwegingskader voor grootschalige zonne-energie niet is vastgesteld, is er geen actieve uitnodiging aan ontwikkelaars en komt dit doel onder druk te staan.

Regionaal binnen de Groene Metropoolregio hebben we onze verantwoordelijkheid als Doesburg uitgesproken om te zoeken naar gebieden waar dit plaats kan vinden. We erkennen dat grootschalige zonne-energie een uitdaging vormt voor Doesburg, maar we moeten naar draagkracht wel een bijdrage leveren.

3.1.2 Doelen per categorie

In tabel 1 op de volgende pagina vindt u een overzicht van de tussendoelen en het einddoel 2050 over vier gebieden; energieverbruik, energiebesparing, mobiliteit en gemeentelijk vastgoed en voorzieningen².

² *Opmerking bij tabel 1: de cijfers van de huidige situatie zijn van 2021. Deze cijfers lopen één tot anderhalf jaar achter. De cijfers van het afgelopen jaar komen beschikbaar gedurende het lopende jaar. De cijfers van 2022 komen dus beschikbaar gedurende het jaar 2023.*

	Huidig (2021)	2025 (prognose)	2030	2040	2050
Energieverbruik	651 TJ	-	599 TJ	537 TJ	479 TJ
Energiebesparing (t.o.v. huidig)	-	-	8%	18%	26%
	-	-	52 TJ	114 TJ	172 TJ
Duurzame energie	6%	-	40%	70%	100%
	39 TJ	-	242 TJ	377 TJ	479 TJ
Mobiliteit	23 laadpalen*	47 laadpalen*	-	-	Alle verplaatsingen zijn duurzaam.
Gemeentelijk vastgoed en voorzieningen	Verduurzaming v.h. stadskantoor (2023-2024)	-	Energie label A of hoger en volledig aardgasvrij verwarmd	-	Alle gemeentelijke gebouwen energieneutraal of energieleverend

* Elke laadpaal heeft twee laadpunten.

Tabel 1 Doelen routekaart Energieneutraal Doesburg 2050 (aangevuld)

4 Focus op Bewustzijn en eigenaarschap, Energiebesparing en Duurzame warmte

4.1 Inleiding

De werklijnen Bewustzijn en eigenaarschap, energiebesparing en duurzame warmte zijn nauw met elkaar verbonden. Ze zullen daarom ook in relatie tot elkaar worden besproken in deze evaluatie. De ambitie om in 2050 energieneutraal te zijn gaat o.a. over duurzame warmtevoorziening. Om te komen tot duurzame warmtevoorziening is energie besparen de logische eerste stap. Bewustwording en eigenaarschap lopen als rode draad door energiebesparing en duurzame warmte heen. De rode draad wordt gevormd door de communicatie en advies in de acties die nu al lopen, en die het komende halfjaar uitgebreid zullen gaan worden.

Energie besparen kan met kleine maatregelen, zoals vouchers voor energiebesparende producten (denk aan radiatorfolie en tochtstrips), maar ook door vervanging van grote elektrische apparaten of het isoleren van de schil van woningen en gebouwen.

4.2 Energiebesparing in cijfers

Om de opgestelde doelen uit de Routekaart te bereiken, is inzicht in de huidige situatie vereist. Hiervoor gebruiken we cijfers van de Regionale klimaatmonitor in combinatie met de doelen in Terajoule (TJ) zoals vastgesteld met de Routekaart Doesburg Energieneutraal 2050.

De cijfers van 2022 zijn nog niet bekend over alle deelgebieden binnen de Routekaart. De eerste kolom in figuur 1, 'huidig', bevat de cijfers van 2021 voor het energieverbruik.

	Huidig (2021)	2030	2040	2050
Energieverbruik	651 TJ	599 TJ	537 TJ	479 TJ
Energiebesparing (t.o.v. huidig)	-	8%	18%	26%
	-	52 TJ	114 TJ	172 TJ

Tabel 2 Huidig energieverbruik en doelen

In 2030 willen we het huidige energieverbruik van Doesburg hebben teruggebracht met 8% t.o.v. 2021, tot 599 TJ. Dit is de reductie van het energieverbruik op basis van het huidige aantal woningen. Het aantal woningen in Doesburg neemt toe en daarmee ook het absolute energieverbruik. Naast energieverbruik door woningen ook door bijvoorbeeld openbare voorzieningen als openbare verlichting.

Dit betekent dat we van 2021 (huidige cijfers) tot eind 2026 ieder jaar minimaal 5,8 Terajoule energie moeten besparen.

Om een beeld te geven van de betekenis van 1 terajoule energie en hoeveel energie we jaarlijks moeten besparen³:

- 1 TJ staat gelijk aan 31.600 m³ aardgas of 278.000 kWh energie⁴.
- 5,8 TJ komt neer op 183.280 m³ aardgas of 1.612.400 kWh elektriciteit.
- Een huishouden in Doesburg gebruikt gemiddeld 1320 m³ aardgas en 2720 kWh elektriciteit per jaar.
- De doelbesparing van 5,8 TJ energieverbruik per jaar komt overeen met het jaarlijks elektriciteitsverbruik van 593 woningen.

Met de beschikbaar gestelde subsidie vanuit het Nationaal Isolatieprogramma (NIP) willen we het energieverbruik verlagen van de woningen met energielabel D, E, F of G. Daarnaast draagt de witgoedregeling voor huishoudens met een laag inkomen bij aan het verlagen van energieverbruik door elektrische apparaten en daarmee aan het verminderen en voorkomen van de energiearmoede.

Voor de Ooi verlagen we het energieverbruik van woningen en andere gebouwen vanuit de PAW-subsidie.

4.3 Terugblik op het afgelopen halfjaar

Het afgelopen halfjaar hebben we met name ingezet op kleine maatregelen zoals tochtstrips en radiatorfolie, vergezeld door bewustwording door advies en begeleiding van een energicoach van Energieloket Achterhoek. Via het traject Bespaarhulp aan huis konden inwoners binnen de energiearmoede doelgroep een aanvraag doen voor een traject. In dit traject komt de energicoach langs bij de inwoner en kijkt hij mee waar nog energie bespaard kan worden met bewustwording en kleine maatregelen zoals tochtstrips, radiatorfolie en radiatorventilatoren.

We hebben geëvalueerd of de resultaten voor de Bespaarhulp aan Huis overeenkwamen met onze verwachtingen. Uit de evaluatie bleek dat de aanvragen voor dit traject niet aan de verwachting voldeden. In 2021 en 2022 hebben we al 1.750 energiebespaarboxen uitgedeeld aan inwoners met een laag inkomen. We vermoeden dat er verzadiging optreedt in de behoefte aan kleine energiebesparende maatregelen.

We geloven nu dat het tijd is voor grotere maatregelen die de inwoner echt vooruithelpen. Dit maakt dat we de komende jaren gaan inzetten op grotere isolatiemaatregelen voor de woning en een intensievere communicatie en begeleiding bij de programma's die gaan

³ CBS (2022) Geraadpleegd op 17 juli 2023 van <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2022/40/steeds-meer-warmtepompen-bij-woningen/terajoule>

⁴ CBS (2022). Geraadpleegd op 17 juli 2023 van <https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/81528NED/table?dl=2419D>

lopen. Vanuit het Rijk wordt deze urgentie voor grotere maatregelen steeds meer ondersteund, wat zich uit in subsidies die beschikbaar komen om de lokale energietransitie te versnellen.

4.4 Vooruitblik naar het komende halfjaar

4.4.1 *Uitbreiding Bespaarhulp aan Huis*

Concreet betekent dit dat we inzetten op uitbreiding van het traject Bespaarhulp aan Huis met een witgoedregeling voor vervanging van oude elektrische apparaten die veel stroom verbruiken. Het gaat hierbij om de vervanging van koelkasten, vriezers en wasmachines. De energiecoaches van Energieloket Achterhoek doen een huisbezoek en onderzoeken hoe een bewoner nog kan besparen met kleine maatregelen én of het witgoed veel energie verbruikt en beter vervangen kan worden. In dat geval kan de bewoner zijn/haar energieslurpend apparaat vervangen door een energiezuinig apparaat.

4.4.2 *Isolatie van de woningschil*

Naast energie besparen door witgoed, zetten we in op isolatie van de woningschil van woningen die veel energieverliezen met een energielabel D, E, F of G vanuit het Nationaal Isolatie Programma (NIP). Een verbetering van de isolatie bespaart niet alleen energie, maar levert ook een lagere energierekening op. Bij grote maatregelen kan de besparing op de energiekosten flink oplopen. Naast energie- en kostenbesparing, levert een goede isolatie een verbetering op van het binnenklimaat en het wooncomfort.

4.4.3 *Aardgasvrij-(ready) in De Ooi*

In de wijk De Ooi starten we met de gewijzigde aanpak waarvoor we formeel toestemming hebben ontvangen van het Ministerie van Binnenlandse Zaken (BZK). Een warmtenet komt er definitief niet omdat dat financieel niet haalbaar is. Hier zetten we in op isolatie van de woningschil en individuele warmteoplossingen met warmtepompen. De focus leggen we hier op het aardgasvrij maken van zoveel mogelijk woningen, zowel die van Woonservice IJsselland als de particuliere woningen. Mocht dat voor individuele woningeigenaren nog niet haalbaar zijn dan willen we samen met de bewoners deze woningen zoveel mogelijk aardgasvrij-klaar maken. De kosten voor dit project worden gedekt uit de ontvangen subsidie vanuit het Programma Aardgasvrije Wijk van BZK

4.4.4 *Bewustwording als rode draad*

In de programma's en activiteiten die we het komende (half)jaar gaan ontplooiën, zijn bewustwording en eigenaarschap cruciaal. In de aanpak van de programma's, besteden we veel aandacht aan zorgvuldige en passende communicatie en begeleiding van inwoners.

Dit doen we samen met de partijen waarmee we de wijken ingaan.

4.4.5 Uitdragen van de boodschap

Als gemeente moeten we ons eigen vastgoed en voorzieningen ook verduurzamen. Dit begint bij inzicht. Met een dashboard monitoren we ons gemeentelijke energieverbruik en kijken we waar energiebesparing mogelijk is.

Al de elektriciteit die we als gemeentelijke organisatie gebruiken, kopen we sinds 2015 al groen in. Deze elektriciteit wordt volledig in De Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen duurzaam opgewekt.

We besparen energie in het stads kantoor met led-verlichting en zorgen met slimme sensoren dat lampen uitgaan in ruimten waar niemand aanwezig is. Daarnaast staan op het parkeerterrein bij het stads kantoor vier laadpalen voor het opladen van elektrische auto's.

Het energieverbruik van openbare verlichting en pompen en gemalen nemen we ook onder de loep. De overgang naar energiezuinige led-verlichting zullen we de komende jaren afronden.

In 2023 verduurzamen we het stads kantoor verder. Het dak wordt aangepakt en voorzien van isolatie. Na isolatie en vernieuwing van het dak, leggen we 112 zonnepanelen neer die samen naar schatting goed zijn voor een energieopbrengst van ruim 40.000 kWh per jaar. In 2023 wordt er binnen het stads kantoor ook gestart met de verduurzaming van de verwarmingsinstallatie door deze te vervangen door een aardgasvrije installatie. In 2024 zal de verduurzaming van de installatie worden afgerond.

Voor de verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed zoeken we naar financiële ondersteuning in de vorm van de DuMaVa-subsidie (Duurzaam Maatschappelijk Vastgoed).

4.4.6 Doorlopende aandacht voor energie

Woningeigenaren die willen verduurzamen, faciliteren we zo goed als we kunnen. De Toekomst Bestendig Wonen lening kan aangevraagd worden door alle eigenaar-bewoners van een particuliere woning in Doesburg. Tot nu toe zijn er in totaal ruim 120 leningaansvragen gedaan voor het verduurzamen of levensloopbestendig maken van een woning.

Naast de tijdelijke programma's voor het komende jaar, is er vanuit het Energieloket Achterhoek een doorlopend aanbod dat bestaat uit drie vaste onderdelen en een tijdelijk programma, de Achterhoekse isolatie-actie 'Pak 'an'. Het gaat om de volgende activiteiten:

1. Telefonisch informatiegesprek
 - Gratis advies over energiebesparende maatregelen en/of informatie over subsidies en leningen
2. Bezoek aan huis
 - Bezoek van een adviseur over (kleine) energiebesparende maatregelen
3. De (tijdelijke) Achterhoekse isolatie-actie 'Pak 'an'
 - Inwoners krijgen een onafhankelijk adviseur thuis die hen voorziet van advies en begeleiding bij het opstellen en beoordelen van een offerte en/of de aanvraag van leningen en/of subsidies
4. Woningverbeterplan
 - Een bezoek aan huis van een adviseur die inwoners voorziet van:
 1. Een uitgebreid overzicht van energiebesparende mogelijkheden voor hun woning
 2. Praktische informatie en offertes voor de uitvoering van de maatregelen

5 Energieopwekking

5.1 Inleiding

Vermindering van het verbruik en de afhankelijkheid van fossiele energie, waaronder gas, is één van de grootste uitdagingen om te komen tot een energieneutraal Europa, Nederland en Doesburg in 2050. De huidige brandstoffen die verbruikt worden om de gebouwde omgeving van energie te voorzien, worden daarom afgeschaald en vervangen door hernieuwbare energiebronnen zoals zon, wind, biomassa, bodemwarmte, buitenluchtwarmte en energie uit water.

Hernieuwbare energie bestaat uit een aantal subonderdelen, dit zijn:

1. Hernieuwbare warmte
2. Hernieuwbare elektriciteit
3. Hernieuwbare energie voor vervoer

Hernieuwbare energie voor vervoer komt aan de orde in het volgende hoofdstuk. De TJ hernieuwbare energie voor vervoer staat niet in de cijfers voor duurzame energie in dit hoofdstuk.

Hernieuwbare warmte bestaat vervolgens weer uit een aantal bronnen, waaronder buitenluchtwarmte, restwarmte afvalverbrandingsinstallaties, biomassaketels en geothermie warmte. Hernieuwbare elektriciteit bestaat uit een aantal bronnen, waarvan de belangrijkste zon en wind zijn.

5.2 Voortgang duurzame energieopwekking

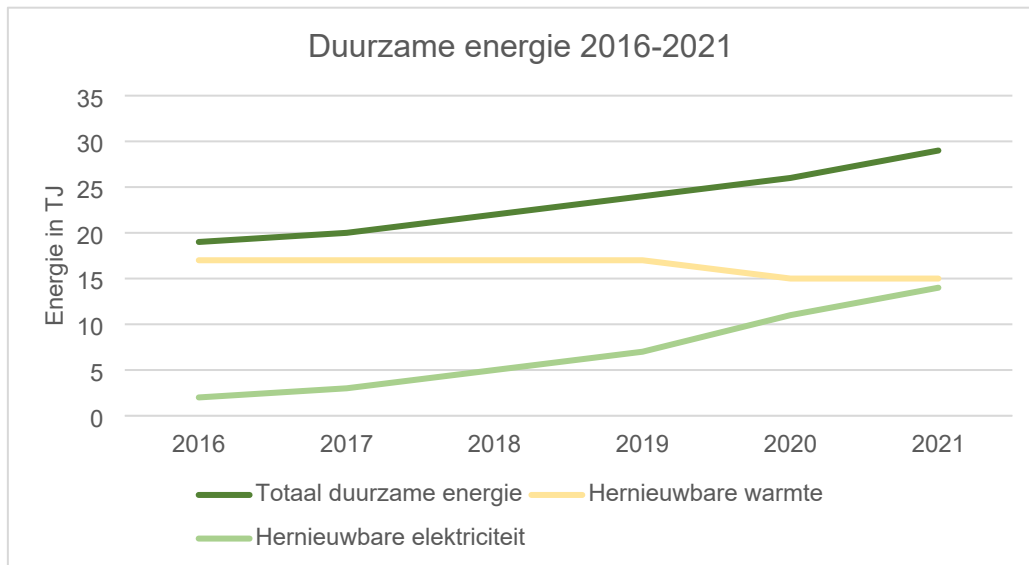
In 2050 willen we 100% van ons energieverbruik duurzaam opgewekt hebben. Dit betekent de opwekking van 479 TJ aan duurzame energie, met 242 TJ als tussendoel in 2030.

Op huidig moment is deze doelstelling nog ver uit het zicht, met een hernieuwbare opwekking van 29 Terajoule in 2021 (meest recente cijfers). Dit betekent dat we van 2021 (huidige cijfers) tot eind 2030 ieder jaar circa 24 Terajoule extra moeten opwekken.

	Huidig (2021)	2030	2040	2050
Duurzame energie	6%	40%	70%	100%
	29 TJ	242 TJ	377 TJ	479 TJ

Tabel 3 Huidige duurzame energie en doelen

Van 2019 tot en met 2021 zien we een toename van de hoeveelheid duurzame energie in Doesburg, van 19 Terajoule in 2019 tot 29 Terajoule in 2021 (zie figuur 2). Deze stijging is te wijten aan de sterke toename van hernieuwbare elektriciteit, de lichtgroene lijn in figuur 2. De opgewekte energie van hernieuwbare elektriciteit steeg van 7 TJ in 2019 naar 14 Terajoule in 2021.

Figuur 1 Opsplitsing duurzame energie naar categorie in Doesburg (TJ per jaar)

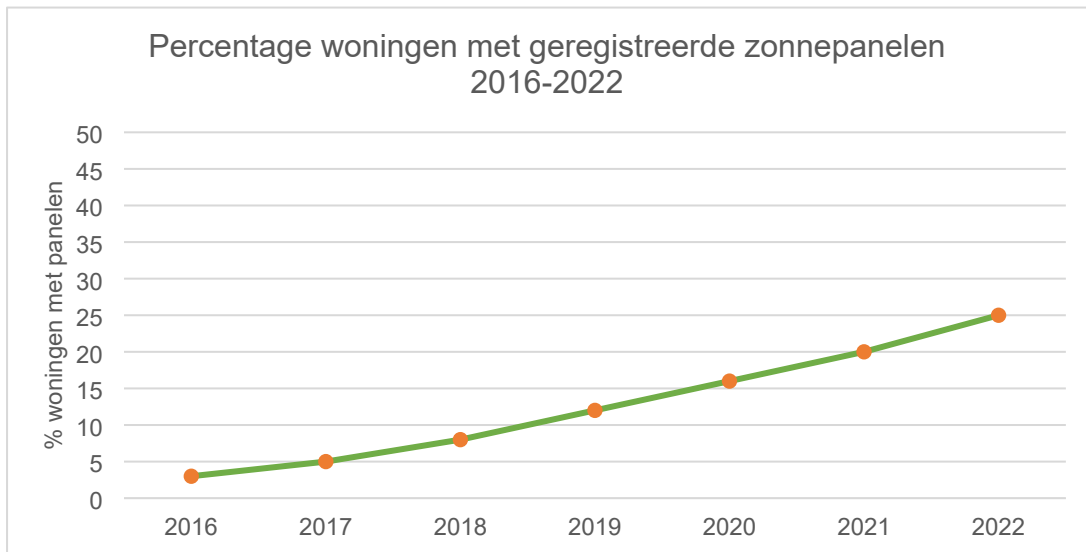
Hoewel het aantal woningen met zonnepanelen en de hoeveelheid duurzame energie gestaag toeneemt, vormt de doelstelling van 242 TJ hernieuwbare energie in 2030 een grote uitdaging. Momenteel wekken we namelijk slechts 12% duurzaam op van deze doelstelling.

5.2.1 Zon op dak

In Doesburg wordt zonne-energie opgewekt op de daken van woningen en bedrijven. Voor zon op daken zijn er gegevens beschikbaar voor 2022. Uit de openbare data blijkt dat het percentage woningen met zonnepanelen in Doesburg toeneemt van 12% van de woningen met zonnepanelen in 2019 tot 25% in 2022⁵. Dit betekent dat er in 2022 ongeveer 1343 woningen zijn met zonnepanelen in Doesburg.

De ontwikkeling van het percentage woningen met zonnepanelen is weergegeven in figuur 3.

⁵ Bron: Regionale klimaatmonitor, 2023

Figuur 2 Ontwikkeling zonnepanelen op woningen 2016-2022

5.2.2 Duurzame energie uit de regio

Daarnaast wordt een groot deel van de duurzame energie opgewekt in de regio en verdeeld onder gemeenten op basis van een verdeelsleutel. Duurzame energie hoeft dus niet altijd opgewekt te worden binnen de eigen gemeentegrenzen, al zien we ons genoodzaakt zelf ook stappen te nemen en onze eigen bijdrage te leveren.

5.2.3 Gemeentelijke energie

De energie die we als gemeente verbruiken wordt duurzaam in de regio Arnhem-Nijmegen opgewekt uit wind en zon. Op de stadswerf liggen zonnepanelen die duurzame energie opwekken, waarvan een deel door energiecoöperatie DoesWatt wordt geëxploiteerd. Ook op het stadskantoor willen we duurzame energie opwekken. In de zomer van 2023 zullen er zonnepanelen op het stadskantoor geplaatst worden die een verwachte jaarlijkse opbrengst hebben van 40.000 kWh.

6 Duurzame mobiliteit

6.1 Inleiding

In 2050 willen we dat alle verplaatsingen in Doesburg op een duurzame wijze plaatsvinden. In de Routekaart Energieneutraal Doesburg hebben we deze ambitie uitgesproken. We verplaatsen ons met de fiets, lopend, duurzaam met het OV of in de elektrische auto.

Hiervoor maken we een dekkend netwerk van oplaadpunten en snellaadpunten waar dat kan en wenselijk is rekeninghoudend met andere ruimtelijke opgaven.

6.2 Elektrische auto

De elektrische auto vormt een kernonderdeel in de route naar volledig duurzame mobiliteit. We willen bijdragen aan de elektrificatie van het vervoer en faciliteren de laadpalen en snellaadpalen die hiervoor nodig zijn. In de Integrale Laadvisie hebben we de kaders vastgesteld voor laadinfrastructuur.

We doen mee aan de provinciale concessie voor laadinfrastructuur. Deze maakt het mogelijk om laadpalen te plaatsen op strategische locaties en voor bewoners om een openbare laadpaal aan te vragen. Sinds deelname aan de concessie zijn er 9 laadpalen geplaatst en staan er nog 9 laadpalen op de planning om geplaatst te worden. Inclusief de al bestaande laadpalen, komen we nu op een totaal van 23 laadpalen (met elk 2 laadpunten). De prognose van ElaadNL is dat er in 2025 47 openbare laadpalen voor Doesburg nodig zijn.

De komende twee jaar worden er vanuit de concessie in ieder geval nog 14 laadpalen proactief geplaatst. Dit brengt ons een op een minimaal aantal van 37 laadpalen in 2025. Vanuit de inwoners kunnen er dan in ieder geval nog 10 laadpalen worden aangevraagd wanneer we naar de prognose van ElaadNL kijken van 47 laadpalen in 2025.

Het aantal laadpalen is geen doel op zich, want deze volgt de prognose van de hoeveelheid elektrische voertuigen in de toekomst. Het werkelijke aantal elektrische voertuigen in de toekomst hangt af van factoren zoals de beschikbare subsidie op de aanschafprijs van elektrische voertuigen, belastingen, de ontwikkeling van stroomprijzen en levertijden op materialen.

Elke twee jaar actualiseren we de laadvisie en het plaatsingsbeleid van laadpalen naar de ontwikkeling van elektrische vervoer. In 2023 zullen de laadvisie en het plaatsingsbeleid weer geactualiseerd worden.

Verder onderzoeken we deelmobiliteit en ondersteunen we lokale initiatieven voor deelmobiliteit. Voor de bekende deelautoplatforms (Greenwheels, MyWheels) is een zekere schaalgrootte nodig om deelauto's rendabel te laten zijn. Dit is de reden dat deze platforms niet actief zijn in Doesburg.

6.3 Fiets of e-bike

Naast de elektrische auto, faciliteren we duurzame mobiliteit met de fiets of e-bike. Een prachtige Hanzeroute langs de IJssel begint en eindigt in Doesburg en voert door het landschap van de Achterhoek. Onderweg kom je een diversiteit tegen aan flora en fauna.

De prachtige omgeving van Doesburg en de historie van de Hanzestad, brengen jaarlijks vele toeristen naar Doesburg. We willen hen welkom heten door te zorgen voor een toegankelijke stad voor fietsers met voldoende parkeerruimte, goede oplaadvoorzieningen en veilige en goede wegen.

We zijn voortdurend bezig om de fietsveiligheid in Doesburg te vergroten. Onlangs heeft de raad het Wegencategoriseringsplan vastgesteld. Hierin is fietsveiligheid een belangrijk onderdeel.

7 Regionale samenwerking

7.1 Inleiding

De energietransitie is een opgave die ons allemaal aangaat. Thema's binnen de energietransitie zoals energiebesparing, duurzame warmte, duurzame mobiliteit en hernieuwbare energie overstijgen de gemeentegrenzen. De transitie naar een nieuwe en groene economie speelt op Europees niveau, nationaal niveau, regionaal en lokaal niveau. Als kleine gemeente hebben we anderen in deze opgave hard nodig.

Samenwerken om de woningen, bedrijven en andere gebouwen in Doesburg te verduurzamen en aardgasvrij te maken. We werken samen naar een stad waar al onze verplaatsingen duurzaam zijn en waar we alle energie die we verbruiken, hernieuwbaar opwekken.

We houden korte lijntjes naar andere partijen zoals energiecoöperatie DoesWatt, Energieloket Achterhoek, Woonservice IJsselland, netbeheerder Liander en werken in de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen samen met andere gemeenten. Ondanks onze beperkte ambtelijke capaciteit proberen we de ontwikkelingen zo goed mogelijk te volgen en als het kan een bijdrage te leveren.

7.2 Energiecoöperatie DoesWatt

De energiecoöperatie Doeswatt is de lokale energiecoöperatie in Doesburg. DoesWatt is begonnen als initiatief om bewoners die geen zonnepanelen op hun woning konden plaatsen, toch de mogelijkheid te bieden om lokale stroom af te nemen via de projecten van DoesWatt. Naast energieopwekking, stimuleert DoesWatt duurzamer leven en energiebesparing en werkt zij mee aan draagvlak voor de energietransitie.

Voorbeeld van zonneprojecten van DoesWatt zijn de zonnepanelen op de Stadswerf, maar ook op het Jongerencentrum 0313.

We houden nauw contact met DoesWatt rondom initiatieven voor energieopwekking en energiebesparing en stimuleren gezamenlijk de energietransitie in Doesburg. We faciliteren zoveel mogelijk lokaal eigenaarschap in de energietransitie.

7.3 Energieloket Achterhoek

Vanuit het Nationale Klimaatakkoord hebben we de afspraak gemaakt dat alle gemeenten een energieloket hebben. Wij zijn aangesloten bij Energieloket Achterhoek. De reden dat we daarbij aangesloten zijn is dat het Energieloket Achterhoek een kwalitatief zeer goed energieloket is waarvan we geen alternatief in de directe regio vinden met dezelfde

kwaliteit. Energieloket Achterhoek is ook het energieloket van de Achterhoekse gemeenten. Het bedient de hele regio Achterhoek waardoor ze een stevige organisatie op heeft kunnen zetten en ondertussen veel kennis en ervaring in huis heeft.

Energieloket Achterhoek is onze partner in de verduurzaming van wijken. De programma's rond energiebesparing en duurzame warmte zijn het resultaat van deze samenwerking. Energieloket Achterhoek bezit de ervaring en expertise benodigd voor de uitvoering van de programma's. De gemeente houdt de regie over het proces en de voortgang. De programma's die we momenteel samen met Energieloket Achterhoek ontwikkelen zijn de witgoedregeling, het Nationaal Isolatieprogramma (NIP) en het Programma Aardgasvrije Wijk (PAW) de Ooi.

7.4 Elektriciteitsnet en Liander

De beschikbare netcapaciteit is een uitdaging bij de elektrificatie van wijken en hernieuwbare energieopwekking. We monitoren de beschikbare capaciteit van het net en houden periodiek overleg met Liander over ontwikkelingen in het energienet. In de toekomst verwachten we een verdere toename van piekstroom van zonne-energie en energieafname door elektrificatie van wijken. We verwachten dat de behoefte aan slimme energieoplossingen zoals batterijsystemen voor opslag en smart grids zal toenemen. We blijven in contact met Liander om veranderingen vroegtijdig te signaleren en stemmen af wat nog wel haalbaar is.

7.5 Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen

Doesburg heeft zich aangesloten bij de Groene Metropoolregio (GMR) Arnhem-Nijmegen. De Groene Metropoolregio kent vijf opgaven:

1. Circulaire regio
2. Groene groeiregio
3. Ontspannen regio
4. Productieve regio
5. Verbonden regio

De gemeenteraad heeft zich verbonden aan alle vijf opgaven. Vanuit de energietransitie zijn wij betrokken bij de Circulaire regio. Onderdeel van de Circulaire regio is de Regionale Energie Strategie (RES). In de RES werken 16 gemeentes, 3 waterschappen, netbeheerder Liander en provincie Gelderland samen aan een gezamenlijke energiestrategie. De gezamenlijke strategie van deze partijen is opgenomen in de RES 1.0.

Kernpunten uit de strategie zijn:

1. Het realiseren van hernieuwbare zon- en windenergie in de regio
Het doel uit de RES 1.0 is om 1,62 TWh hernieuwbare energie op te wekken in de regio Arnhem-Nijmegen. In de RES 1.0 zijn zoekgebieden voor zon en wind aangewezen.
2. Regionale inzet voor het aardgasvrij maken van de gebouwde omgeving.
In de regio wordt samengewerkt in de transitie naar aardgasvrije gemeenten. De wijze waarop gemeenten van het aardgas af willen wordt in samenhang met andere gemeenten besproken. De warmtebronnen in de regio worden besproken en gemeenten wordt gevraagd om een visie op het aardgasvrij maken van hun gemeente te formuleren in de Transitievisie Warmte (TWV). In de TWV staat per wijk van de gemeente welke bron geschikt en haalbaar is ter vervanging van aardgas. Bronnen zijn bijvoorbeeld de restwarmte van grote bedrijven, warmte uit de bodem of diepere aardlagen of warmte door individuele elektrische oplossingen zoals warmtepompen.
3. Impactberekening van de grootschalige opwek van elektriciteit, ontwikkeling van de elektriciteitsvraag van gebouwen en elektrificatie van het verkeer, op het elektriciteitsnet.

Momenteel wordt in De Groene Metropoolregio gewerkt aan de RES 2.0.

7.6 Woonservice IJsselland

Ongeveer 40% van de woningen in Doesburg is in bezit van Woonservice IJsselland (WIJ). Woonservice IJsselland heeft al concrete stappen gezet om huurwoningen in Doesburg te verduurzamen middels isolatie. De woningvoorraad van WIJ heeft daardoor een gemiddeld energielabel B. De komende jaren wordt dit energielabel verder omhoog gebracht. De gemeente en WIJ trekken samen in de programma's om energie te besparen in de wijken en wijken van het aardgas af te halen. We staan samen voor dezelfde opgave om Doesburg energieneutraal te maken. De gemeente en WIJ hebben periodiek contact om de verduurzaming van de woningen in Doesburg te bespreken.

8 Conclusie

In Doesburg willen we in 2050 energieneutraal zijn. Dit betekent dat we nu al inzetten op energie besparen en energie hernieuwbaar opwekken. Dit is een grote opgave die ons allen aangaat. Met onze inwoners, maatschappelijke instellingen, bedrijven en (regionale) samenwerkingspartners werken we samen aan een duurzaam, leefbaar en toekomstbestendig Doesburg. Deze samenwerking bepaalt ons succes in deze transitie.

Initiatieven van inwoners zijn van harte welkom en dragen bij aan de duurzaamheid, leefbaarheid en toekomstbestendigheid van de stad Doesburg. We hebben elkaar nodig om de transitie te maken. We steken samen de handen uit de mouwen om Doesburg nog mooier te maken.

We werken hierin samen met organisaties en inwoners in en rond Doesburg en intern met onze collega's van leefomgeving, wonen en zorg.

We zijn ons de laatste jaren bewust geworden dat het ook anders kan. De grote ontwikkeling van zonnepanelen op daken, inwoners die bezig zijn met energie besparen en verduurzaming van hun huis en aandacht voor wat met duurzaamheid te maken heeft, laten dit zien.

Mooie stappen zijn daarnaast al gezet door het uitdelen van energiebespaarboxen en de Bespaarhulp aan Huis. Daarnaast financieren we verduurzaming door de Toekomst Bestendig Wonen lening.

Nu maken we de stap naar grotere maatregelen die forse energiebesparingen opleveren en het wooncomfort verhogen, maar ook een serieuze financiële investering van woningeigenaren vragen. Daar willen we ze zoveel als mogelijk is bij ondersteunen. Energie besparen door isolatie en het aardgasvrij en aardgasvrij-klaar maken van woningen is voor de komende jaren onze prioriteit. We stimuleren de opwekking van hernieuwbare energie op daken en bieden ruimte voor opwekking van zonne-energie op land.

Tot slot, we zijn nog niet waar we willen zijn, maar belangrijke stappen zijn gezet en we bewegen ons in de goede richting. Het komende jaar gaan we van start met programma's voor grote energiebesparingen die een direct voordeel opleveren voor onze inwoners. De opgave is groot en uitdagend, er zijn nog grote stappen te zetten, maar samen met onze inwoners en ondernemers kunnen we dat tot een goed einde brengen. Samen met u naar een duurzaam, groen en gezond Doesburg!